

**Міжнародний гуманітарний університет
МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія зі спеціальності Психологія**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень вищої освіти**

**05 «Соціальні та поведінкові науки»
053 «Психологія»
Психологія
фаховий передвищий**

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Викладач, кандидат психологічних наук, доцент Бедан Вікторія Борисівна	380634037208	beviko@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «**Основи психологічної реабілітації**» у системі підготовки сучасних психологів займає важливе місце, її вивчення потребує особливої уваги та зусиль, враховуючи особливості спеціальної, у тому числі медичної термінології. **Предмет** навчальної дисципліни полягає у вивченні технології реабілітаційної та соціотерапевтичної роботи з особами, що страждають психічними порушеннями і знайомство з відповідними поняттями; знань про психотерапевтичний підхід при кризових станах, при суїцидах і про причини суїцидальної поведінки; визначення людей, що особливо піддані ризику суїциду; епідеміології суїцидів, суїцид у судовому процесі; знань про зловживання і залежність від психотропних речовин (хвороби залежності), про умови їхнього виникнення, поширеності і наслідках.

Мета курсу - оволодіння знаннями, щодо психологічної реабілітації осіб з психосоматичними та психічними захворюваннями, осіб з девіантними формами поведінки, особливо залежних від наркотичних, хімічних, медикаментозних засобів та алкоголю, осіб в екстремальних ситуаціях та кризових станах.

Передумови для вивчення дисципліни - оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін: «Основи психофізіології», «Загальна психологія», «Дитяча та підліткова психологія», «Основи психологічної допомоги та консультування».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи психологічної реабілітації» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у галузі професійної діяльності психолога або у процесі навчання, що передбачає застосування основних психологічних теорій та методів, а також положень і методів інших наук, і характеризується певною невизначеністю умов, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога.

ЗК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, демонструвати повагу різноманітності та мультикультурності, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій для вивчення психологічних особливостей особистості та груп.

СК4. Здатність надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК5. Здатність організувати та здійснювати психологічно ефективну консультативну діяльність з різними категоріями клієнтів.

СК6. Здатність надавати консультативно-корекційну допомогу громадянам, які перебувають у кризових ситуаціях, а також проводити відповідні реабілітаційні та адаптаційні заходи.

СК8. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Навчальна дисципліна «Основи психологічної реабілітації» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН4. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН12. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН13. Володіти базовими навичками надання психоконсультативної допомоги

ПРН14. Надавати психологічну допомогу громадянам, які перебувають у кризових ситуаціях, а також проводити відповідні психокорекційні, реабілітаційні та адаптаційні заходи

ПРН16. Складати та реалізовувати програми психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор тощо, відповідно до вимог замовника.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

Знати:

- предмет реабілітаційної психології;
- базові чинники в психологічній реабілітації;
- напрями психологічної реабілітації;
- стадії відновлення та їх комплексну характеристику;
- методи психологічної реабілітації;
- особливості складання реабілітаційних програм;
- особливості психологічної реабілітації осіб з різними видами травматизації;
- основні методи та підходи вчені до проведення реабілітації хворим та особам з межовими психосоматичними (сомато-психічними) станами;
- основи реабілітаційної психології, предмет, структуру, головні поняття, закони та функцію вищої нервової діяльності в контексті з методологією реабілітації;
- загальний зміст соціальних та окремих галузевих теорій реабілітації та тренінгового спілкування;
- питання методології, методик та технологій в проведенні конкретних досліджень;
- шляхи реалізації досліджень та психологічних технологій у практичній діяльності психолога;
- основи психології лікувального процесу та методологію психовпливу на психіку і поведінку хворого;
- сучасні соціальні, сімейні, професійні, вікові, особистісні, медично-фінансові, педагогіко-виховні проблеми що впливають на реабілітаційну діяльність та на поліпшення умов і способу здорового життя людей.
- основні методи корекції психіки і поведінки хворих з використанням медичних засобів.

Уміти:

- формулювати проблему, яка розглядається;
- визначати мету і завдання дослідження;
- аналізувати попередні знання з метою їх використання при організації реабілітаційної допомоги;
- формулювати завдання реабілітаційного процесу;
- визначати потребу у використанні методів психологічної реабілітації;
- розробляти реабілітаційну програму;
- володіти методами психологічної реабілітації;
- проводити клініко-фізіологічну, психофізіологічну діагностику, аналізувати та складати програму проведення реабілітаційних засобів;
- використовувати на практиці результати емпіричних досліджень при проведенні лікувального процесу, психокорекції з метою своєчасного впровадження адекватної психологічної реабілітації;
- об'єктивно сприймати і оцінювати погляди різних авторів на розуміння психологічних проблем, етіопатогенезу захворювання, підходу до методів психокорекції, психології лікувального процесу, психологічного та соціо професійного тренінгу і реабілітації

в цілому;

- використовувати в професійній діяльності форми і методи реабілітаційної професійної та соціальної адаптації пацієнтів, належно від вікової категорії, в соціумі;
- вибирати найбільш ефективні варіанти розв'язання проблем пацієнта і впровадження в лікувальний процес кваліфікованої психотерапії та адекватної реабілітації.

Опанувати навички:

- основних підходів до проведення досліджень та ефективності проведення психотерапії, психотренінгів, інших реабілітаційних заходів у лікувальному процесі хворого;
- прийоми, тренінги, які можуть бути використані у практичній роботі
- використання технік психологічної реабілітації, методів відновлення окремих психічних функцій;
- самостійно розробляти стратегію психологічного реабілітаційного процесу;
- будувати моделі ефективної поведінки клієнта у майбутньому;
- володіння методами психологічної допомоги при психосоматичних, психіатричних захворюваннях та неврозах, при надзвичайних ситуаціях, при
- девіантній поведінці тощо.
- оцінювати результати психологічної реабілітації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи психологічної реабілітації» є:

- створення у здобувачів цілісного уявлення про процес психологічної реабілітації, його етапи, напрями та форми;
- забезпечення тісного взаємозв'язку теоретичного та практичного курсів навчання;
- сприяння формуванню у здобувачів навичок надання психологічної реабілітаційної допомоги;
- розвиток психологічної компетентності в області практичної психології;
- ознайомлення з досягненням науки з реабілітаційної психотехнології в сучасних умовах у світі і в Україні.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	28	28	34	3	5	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекц.		практ.	сам. роб.	
Тема 1. Предмет психології реабілітаційної діяльності. Загальні аспекти реабілітаційної діяльності	12	4	4	4
Тема 2. Поняття про стрес. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в реабілітології	12	4	4	4
Тема 3. Робота з мотивацією як ключовий чинник в реабілітації	12	4	4	4
Тема 4. Наративна реабілітологія: прикладні аспекти	14	4	4	6
Тема 5. Реабілітація при хронічних соматичних захворюваннях Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях, онкозахворюваннях, при неврозах Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах. Сексуальні проблеми і розлади. Проблеми похилого віку.	14	4	4	6
Тема 6. Реабілітація та психологічна і соціальна допомога особам, що побували в екстремальних ситуаціях. Реабілітація при кризових станах. Психологічна реабілітація після бойових дій.	14	4	4	6
Тема 7. Комплексна модель психолого-педагогічної реабілітації дітей.	12	4	4	4
Усього:	90	28	28	34
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачи отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачи отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Предмет психології реабілітаційної діяльності. Загальні аспекти реабілітаційної діяльності 1. Історичні аспекти виникнення реабілітології як науки та практичної дисципліни. Зв'язок реабілітації та профілактики. 2. Комплексний та системний характер реабілітаційного процесу. Соціальна сутність реабілітаційного процесу.	4

	<p>3. Компенсація в психологічному розвитку та реабілітації людей з особливими потребами (Л.С. Виготський).</p> <p>4. Напрямки та галузі реабілітології</p> <p>5. Принципи розвитку в дитячій абілітації та реабілітації.</p> <p>6. Психологічні аспекти реабілітації дорослих людей.</p> <p>7. Поняття стигматизації, психологічні, педагогічні та соціальні аспекти стигматизації.</p> <p>8. Засвоєння принципів та понять через рольову гру.</p>	
2	<p>Тема 2. Поняття про стрес. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в реабілітології</p> <p>1. Історія розвитку концепцій про стрес та його вплив на людину.</p> <p>2. Поняття про загальну адаптивну реакцію та її неспецифічність.</p> <p>3. Часові характеристики стресового впливу на людину.</p> <p>4. Типологія стресу.</p> <p>5. Фізіологічний та психологічний стрес.</p> <p>6. Еустрес та дістрес.</p> <p>7. Загальні чинники зовнішнього середовища, які викликають стрес у людини.</p> <p>8. Посттравматична стресова реакція, її форми.</p> <p>9. Принципи та технології психолого-педагогічного супроводу людини з пост-травматичним стресовим синдромом.</p> <p>10. Індивідуально-типологічні, гендерні та інші характеристики сприйняття стресових чинників.</p>	4
3	<p>Тема 3. Робота з мотивацією як ключовий чинник в реабілітації</p> <p>1. Психічний стан людини, яка потребує реабілітації: діагностика та вибір адекватних засобів реабілітації.</p> <p>2. Роль емпатії, дистанціювання та принцип "найбільш важливий клієнт".</p> <p>3. Аналоговість, метафоричність та парадоксальність в роботі з мотивацією.</p> <p>4. Засвоєння принципів та понять через рольову гру.</p>	4
4	<p>Тема 4. Наративна реабілітологія: прикладні аспекти</p> <p>1. Поняття про наративність.</p> <p>2. Наративність в немедикаментозній психотерапії та реабілітології.</p> <p>3. Аналогія та метафора в наративній реабілітології. Принципи побудови мотивуючих історій. Приклади вражаючих історій про успішну реабілітацію людини. Використання рефреймінгу в реабілітології.</p> <p>1. Наративний метод в реабілітології.</p> <p>2. Проективність та інтроєктивність психіки людини.</p> <p>3. Принцип дії аналогії та метафори в психологічному супроводі.</p> <p>4. Робота з мотивацією та сила приклада. Розповідання мотивуючих історій в реабілітації.</p> <p>5. Побудова розповіді в реабілітаційному просторі. Історії, вкладені одна в одну ("потрійна спіраль").</p> <p>6. Використання "лапок" в розповіді. Аналогові мітки.</p> <p>7. Патерни та імпровізація в наративній реабілітології.</p>	4
5	<p>Тема 5. Реабілітація при хронічних соматичних захворюваннях Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях, онкозахворюваннях, при неврозах Реабілітаційна психологічна допомога</p>	4

	<p>при психічних розладах. Сексуальні проблеми і розлади. Проблеми похилого віку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Важливість взаємодії фахівців різних галузей та командний підхід в реабілітології хронічних соматичних захворювань. 2. Роль психологічних чинників в реабілітації при соматичних та психосоматичних захворюваннях. 3. Зцілюючий ген як чинник реабілітаційного процесу. 4. Історичний розвиток реабілітології психічно хворих людей. 5. Роль розвитку демократичного суспільства у ставленні до психічно хворих людей. 6. Деінституціоналізація в сучасній психіатрії: за і проти. 	
6	<p>Тема 6. Реабілітація та психологічна і соціальна допомога особам, що побували в екстремальних ситуаціях. Реабілітація при кризових станах. Психологічна реабілітація після бойових дій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія кризових станів. Ендогенні та екзогенні кризи. 2. Психологія та реабілітологія гострого горя. Стадії проживання горя. 3. Реабілітологія при екстремальних випадках. Стокгольмський синдром. 4. Методики реабілітології в екстремальних ситуаціях. Дебрифінг та важливість його проведення в надзвичайних ситуаціях. 5. Засвоєння методик у рольовій грі. 	4
7	<p>Тема 7. Комплексна модель психолого-педагогічної реабілітації дітей.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відвідування та ознайомлення лікувального відділу. 2. Ознайомлення з психолого-педагогічним відділом. 3. Спостереження роботи психолога під час прийому. 4. Психодіагностика дітей з метою встановлення реабілітаційного плану. 5. Психодіагностичні методики дитячого розвитку. 6. Методики психологічного супроводу, які використовуються в реабілітаційному центрі. 	4
	Всього:	28

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «**Основи психологічної реабілітації**» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе/доповіді.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма
1	<p>Тема 1. Предмет психології реабілітаційної діяльності. Загальні аспекти реабілітаційної діяльності Підготуйте письмові матеріали та доповіді на проблемні питання реабілітаційної практики. Проаналізувати зв'язок реабілітації з профілактикою. Визначити важливість відновлення соціальних та професійних зв'язків людини в процесі реабілітації. Розкрити зміст поняття компенсації в психологічному розвитку та реабілітації людей з особливими потребами. Проаналізувати та засвоїти матеріал про основні напрямки та галузі реабілітології. Підготувати доповіді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реабілітаційна психологія, її визначення місце в системі реабілітації та психологічних дисциплін 2. Історичні корені реабілітаційної психології. 3. Визначальні характеристики і професійні функції реабілітолога, психолога-психотерапевта. Зміст праці психотерапевта. 4. Реабілітаційне консультування. Базова освіта реабілітаційного консультанта. Професії, зв'язані з процесом реабілітації. Професійні функції консультанта по реабілітації. 5. Психологічні аспекти реабілітології людини з тілесними обмеженнями, соматичними та психосоматичними розладами 6. Зміст соціально–психологічної реабілітації та її проблеми в сучасний період. 7. Основи соціальної та психологічної реабілітації у зарубіжних країнах. 	4
2	<p>Тема 2. Поняття про стрес. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в реабілітології Підготувати доповіді Профілактичні процедури ПТСР. Когнітивна терапія А.Т. Бека. Тренінг вирішення проблем. Тренінг самоінструментування і щеплення проти стресу. Діагностичні процедури ПТСР. Варіанти терапії травми. Профілактичні процедури ПТСР. Практичне завдання: Провести діагностику за методиками визначення Шкала ПТСР Кіна ММРІ -2. Опитувальник симптомів ПТСР. Реабілітаційні процедури ПТСР. Психологічна, психотерапевтична, психіатрична допомога особам переживають і пережили психічну травму. Онтогенетично-орієнтований підхід. Гештальт підхід.</p>	4
3	<p>Тема 3. Робота з мотивацією як ключовий чинник в реабілітації Принципи та підходи роботи з мотивацією в практичній психології. Орієнтація на вирішення як один з ефективних сучасних підходів в реабілітаційній психології та психотерапії.</p>	4

	<p>Робота з ресурсами та їх евакуацією в реабілітаційній психології. Парадоксальні підходи в активації та мобілізації реабілітаційного процесу. Використання сучасних інтеграційних методів в роботі з мотивацією в реабілітаційній діяльності. Принципи побудови мотивуючих історій. Підготувати приклади вражаючих історій про успішну реабілітацію людини.</p>	
4	<p>Тема 4. Наративна реабілітологія: прикладні аспекти Приклади історій про компенсацію фізичних обмеженостей. Приклади історій про компенсацію з генетичними та психологічними розладами. Приклади з життя видатних психологів стосовно реабілітації та компенсації людини. Використання медіа-ресурсів, відеоматеріалу в наративній реабілітології. Конструювання історій в наративній реабілітології.</p>	6
5	<p>Тема 5. Реабілітація при хронічних соматичних захворюваннях Поняття про картину хвороби при гострих та хронічних захворюваннях, які викликають фізичні / сенсорні обмеження. Сенсорна, емоційна та соціальна депривація у людей з хронічними соматичними хворобами. Особливості психологічної реабілітації хронічно соматично хворих. Роль соціальних зв'язків та їх підтримання, діяльності та інтересу в реабілітаційному процесі. Адаптаційні та компенсаційні процеси при хронічних соматичних захворюваннях. Процес відновлення соціальних та професійних зв'язків.</p> <p>Практичне завдання Опишіть і складіть психокорекційну (психореабілітаційну) програму хворому із інфекційними захворюваннями</p> <p>Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях Характеристика психологічних факторів, виникнення психосоматичних захворювань та їх психологічні прояви. Психологічні методи лікування розладів серцево – судинної та ендокринної системи, органів дихання та травлення. Психотерапевтичні методики: аутогенне тренування, тілесно – орієнтована психотерапія, навіювання, гіпноз. Психодинамічний напрям психотерапії при психосоматичних захворюваннях.</p> <p>Реабілітаційна психологічна допомога при онкозахворюваннях Онкологічні захворювання, теорії їх виникнення і розвитку. Стадії пухлинного процесу, прогноз протікання, вихід. Психологічний аспект реабілітації онкохворих: реабілітаційний потенціал та прогноз. Основні методи психотерапії, що застосовуються у онкохворих.</p> <p>Реабілітаційна психологічна допомога при неврозах Основні види неврозів: істеричний неврастенічний, невроз нав'язливих станів. Теоретичне обґрунтування виникнення та розвитку невротичних станів. Прояви істеричного, неврастенічного та обсесивно – копульсивного неврозів. Психотерапевтичні методи лікування спілкування істеричного неврозу з позицій психодинамічного напрямку: гіпноз, навіювання, психоаналіз.</p>	6

	<p>Неврастенічний та обсесивно – копульсивний неврози, їх лікування: гештальт терапія, короткострокова психотерапія, психодрама, нейролінгвістичне програмування, тілесно – орієнтована психотерапія.</p> <p>Практичне завдання</p> <p>Опишіть і складіть психокорекційну (психореабілітаційну) програму хворому із захворюванням ЦНС.</p> <p>Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах.</p> <p>Підготувати доповіді</p> <p>Мета і методи реабілітаційної роботи з людьми, що страждають психічними порушеннями.</p> <p>Психологи в психіатричній клініці.</p> <p>Психічні розлади при епілепсії. Особистість хворих епілепсією.</p> <p>Психози при вагітності й у післяпологовий період.</p> <p>Трудотерапія, оказіональна терапія, арт-терапія в психологічній реабілітації психічнохворих.</p> <p>Письмове завдання</p> <p>Охарактеризуйте самонавіювання по Кусе.</p> <p>Межові психічні розлади при соматичних захворюваннях та їх психотерапія.</p> <p>Охарактеризуйте методи поведінкової (умовно рефлекторної) психотерапії, психореабілітації.</p> <p>Практична частина</p> <p>Охарактеризуйте методи психотерапії і психореабілітації, які ґрунтуються на лікувальному впливі спілкування з мистецтвом (музико терапевтична реабілітація, бібліотерапія, імаго терапія, натур психотерапія). Скласти комплекс вправ</p> <p>Сексуальні проблеми і розлади.</p> <p>Сексуальні функціональні розлади.</p> <p>Сексуальні різниці між чоловіками і жінками.</p> <p>Розлади у чоловіків. Розлади у жінок.</p> <p>Терапія сексуальних розладів.</p> <p>Проблеми похилого віку.</p> <p>Криза «зустрічі зі старістю».</p> <p>Особливості кризи старіння.</p> <p>Етапи психосоціальної підтримки людей немолодого віку.</p> <p>Діагностика особистості та життєдіяльності літніх людей.</p> <p>Технологія бесіди з клієнтом літнього віку.</p> <p>Основні форми психосоціальної роботи з людьми похилого віку.</p> <p>Сенсорна, емоційна та соціальна депривація у людей з хронічними соматичними хворобами.</p>	
6	<p>Тема 6. Реабілітація та психологічна і соціальна допомога особам, що побували в екстремальних ситуаціях.</p> <p>Кризові стани, викликані сильним стресом і загрозою здоров'ю та життю особистості.</p> <p>Психологія та реабілітологія горя.</p> <p>Реабілітологія при екстремальних випадках.</p> <p>Дебрифінг та перша психологічна допомога в надзвичайних ситуаціях.</p>	6

	<p>Методи психологічної саморегуляції в діяльності практичного психолога у надзвичайних ситуаціях. Посттравматичний ріст (самореабілітація). Реабілітація при кризових станах. Суїцидальність. Психотерапевтичний супровід суїцидентів. Структура мотивів суїцидального поведіння. Психотерапія при кризових станах. Перша допомога при психіатричних, невідкладних випадках. Депресивні синдроми. Депресивні захворювання. Діагностика. Депресивні реакції особистості. Соціотерапія і заходи для створення психотерапевтичного середовища. Психологічна реабілітація після бойових дій Стрес-фактори діяльності військовослужбовців Організація психологічної реабілітації воїнів. Посттравматичні стресові розлади і психологічна допомога психотравмованим військовим. Медична, психологічна, соціально-професійна реабілітація військових, що зазнали психологічних порушень внаслідок поранень та захворювань. Основні завдання та етапи психологічної реабілітації військових. Психологічна реабілітація мирного населення, що постраждало внаслідок військових дій. Підготувати доповіді Деструктивний вплив гібридної війни. Вплив тривалої травматизації. Зміни що відбуваються на індивідуально-психологічному рівні життєтворення. Різновиди ускладнень у військовослужбовців після повернення з фронту. Технології самозбереження на підтримувальному етапі реабілітації. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). Негативні наслідки травматичних подій за R. Tedeschi і L. Calhoun. три моделі, які дістали такі назви: “Сила через страждання”, “Психологічна готовність” та “Екзистенційна переоцінка”.</p>	
7	<p>Тема 7. Комплексна модель психолого-педагогічної реабілітації дітей. 1. Відвідування та ознайомлення лікувального відділу. 2. Ознайомлення з психолого-педагогічним відділом. 3. Спостереження роботи психолога під час прийому. 4. Психодіагностика дітей з метою встановлення реабілітаційного плану. Психодіагностичні методики дитячого розвитку. 5. Методики психологічного супроводу, які використовуються в реабілітаційному центрі. Підготувати доповіді Підготовка психологов-реабилитологов. Організація психологічної освіти в Ізраїлі. Підготовка в області клінічної реабілітаційної психології.</p>	4

Проблемні місця в підготовці психологов-реабілітологів. Підготовка психологів-дослідників. Зміст роботи психолога-реабілітолога. Реабілітаційна психологія: загальні підходи. Етапи роботи психолога-реабілітолога: від коми до соціалізації Періоди реабілітації.	
Всього:	34

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання, контрольної роботи; контрольної роботи; проведення консультацій та відпрацювань	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, усне повідомлення, індивідуальне опитування; контрольна робота; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	--

Питання до заліку

1. Основні поняття реабілітаційної психології
2. Особливості впровадження реабілітаційної психології
3. Теоретичні основи реабілітаційної психології.
4. Психологічні проблеми реабілітаційної психології.
5. Умови роботи психолога в процесі реабілітації.
6. Системи психологічної підтримки особистості.
7. Основні завдання реабілітаційної психології, система реабілітаційних заходів.
8. Основні ознаки порушень в наслідок психотравмуючих ситуацій.
9. Особливості використання методів та прийомів реабілітаційної психології
10. Методи психологічної допомоги в реабілітаційній психології.
11. Особливості впровадження методів реабілітаційної психології.
12. Системи вправ реабілітаційної психології.
13. Системна психічна реабілітація після кризових станів.
14. Умови психологічної реабілітації.
15. Особливості індивідуального психологічного консультування.

16. Комплексна психологічна допомога в моменти кризових ситуацій.
17. Поняття стресу та стресостійкості
18. Стрес: історія вивчення і сучасні уявлення.
19. Крива розвитку стресової ситуації.
20. Поняття про стресостійкість.
21. Поняття психологічного стресу.
22. Психічні стресори.
23. Чинники, що впливають на розвиток психологічного стресу.
24. Види (рівні) реакцій людини на стрес.
25. Вплив індивідуальних і особистих особливостей людини на виникнення і розвиток стресу.
26. Стресові стани, їх механізми
27. Фізіологічний та психологічний стреси.
28. Психічна травма і травматичні події.
29. Три рівні впливу хронічного стресу на особистість: рівень реакцій, соціального функціонування, глибинних особистісних змін.
30. Ціннісний, інтегральний підхід до особистості у стані хронічного стресу.
31. Вплив стресу на життя людини
32. Позитивний вплив стресу на людину.
33. Негативний вплив стресу.
34. Вплив стресу на організм людини.
35. Відстрочені реакції на травматичний стрес
36. Психічна травма. Травматичний досвід.
37. Динаміка переживання травматичної ситуації.
38. Посттравматичний стресовий розлад.
39. Суїцидальна поведінка. Реакції горя.
40. Психосоматичні реакції на стрес.
41. Посттравматичний стресовий розлад
42. Історія розвитку поняття посттравматичний стресовий розлад.
43. Травматичний стрес і посттравматичний стресовий розлад.
44. Теоретичні моделі ПТСР
45. Психологічні моделі ПТСР.
46. Визначте цілі і задачі особистісно-орієнтовної психотерапії і психореабілітації.
47. Дайте визначення сугестивній психотерапії і психореабілітації.
48. Назвіть основні причини девіантної статевої поведінки підлітків та засоби її профілактики.
49. Психологія онкологічного хворого при виявленні захворювання, в період лікувального процесу та методи, способи психотерапевтичної реабілітації.
50. Психологія сліпих, глухонімих та особливості в проведенні соціально-професійної реабілітації і психологічної адаптації.
51. Особливості медико-біологічної, соціально-психологічної реабілітації девіантних дітей.
52. Психотерапевтична та реабілітаційно-адаптаційна допомога особам з гострою суїцидальною реакцією.

53. Гострі суїцидальні реакції у практично здорової людини і осіб з межовими психічними розладами та особливості при виборі методів психокорекції і реабілітаційної адаптації.
54. Форми, способи, методи психотерапевтичного та реабілітаційно-адаптаційного впливу при гострих суїцидальних реакціях.
55. Особливості невідкладної допомоги при різних суїцидальних реакціях та методи проведення психотерапевтичної і реабілітаційної допомоги.
56. Основні принципи і методи проведення психотерапії та реабілітації психічним хворим.
57. Поняття наративності в реабілітаційній діяльності психолога.
58. Принципи використання аналогій та метафор в наративній реабілітології.
59. Принципи побудови мотивуючих історій.
60. Використання рефреймінгу в реабілітології.
61. Принципи та підходи роботи з мотивацією в практичній психології.
62. Орієнтація на вирішення як з одним з ефективних сучасних підходів в реабілітаційній психології та психотерапії.
63. Робота з ресурсами та їх активізацією в реабілітаційній психології.
64. Парадоксальні підходи в активації та мобілізації реабілітаційного процесу.
65. Використання інтеграційних методів в роботі з мотивацією в реабілітаційній діяльності.
66. Роль емпатії в реабілітаційному супроводі людини з фізичними обмеженнями.
67. Поняття про картину хвороби при гострих та хронічних захворюваннях, які викликають фізичні/сенсорні обмеження.
68. Сенсорна, емоційна та соціальна депривація у людей з хронічними соматичними хворобами.
69. Роль діяльності, інтересу, відновлення, розвитку та підтримання соціальних зв'язків в реабілітаційному процесі.
70. Загальні та специфічні аспекти реабілітації при психічних хворобах.
71. Принципи профілактики та реабілітології суїцидальної поведінки.
72. Ендогенні та екзогенні кризи та їх відмінності.
73. Стадії проживання горя людиною та психологічний супровід.
74. Поняття про стокгольмський синдром та його особливості.
75. Методики реабілітології в екстремальних ситуаціях. Дебрифінг як засіб психологічного супроводу в надзвичайних ситуаціях.
78. Методики психологічної саморегуляції в діяльності практичного психолога в надзвичайних ситуаціях.
77. Ефективність комплексного підходу в системі реабілітації дитини і дорослого. Методи комплексної реабілітації в дитячому віці.
78. Методи психореабілітації пацієнта з девіантною поведінкою
79. Особливості в організації і проведенні профілактиці психогенній і екстремальних умовах.
80. Розкрийте суть медичної етики і деонтології при проведенні психотерапевтичного процесу і психореабілітації.

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЗАЛІКУ**

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка контрольних робіт (завдань)	10
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	5
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.4. Підготовка доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів доповіді (есе)	5
1.5. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів			100

**10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ
(для заліку)**

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано» (А) – від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вмє самостійно знаходити та опрацьовувати

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (B) – від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (C) – від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних завдань до самостійної роботи, доповіді (есе) та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (D) – від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується виконання завдань до самостійної роботи, доповіді (есе);

- «зараховано» (E) – від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, не всі завдання до самостійної роботи виконано у повному обсязі.

- «не зараховано» (FX) – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано» (F) – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою
		залік
90-100 (10-12)	A	зараховано
82-89 (8-9)	B	
74-81(6-7)	C	
64-73 (5)	D	
60-63 (4)	E	
35-59 (3)	FX	не зараховано
1-34 (2)	F	

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко Г. М. Реабілітаційна психологія : посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Полтава: АСМІ, 2010. 240 с.
2. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
3. Волошина П. В., Марути Н. О. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика) / за ред.: Харків: Строков Д.В., 2016. 335 с.
4. Групові форми роботи в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (досвід упровадження) / [авт. кол. В. В. Байдик, Ю. С. Бондарук, Ю. П. Гопкало, Т. Б. Гніда, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, І. І. Ткачук]; заг. ред. В. Г. Панка, І. І. Ткачук. Київ : Ніка-Центр, 2020. 122 с.
5. Євдокимова Н. О., Злишков В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Особистість у кризових ситуаціях: огляд сучасних психодіагностичних методик: навч. посіб. Миколаїв: Іліон, 2016. 341 с
6. Організація психотерапевтичної допомоги в системі реабілітації хворих та інвалідів з психічними та поведінковими розладами, кризовими станами і потерпілих в результаті техногенних аварій і катастроф в умовах реформування охорони здоров'я. методичні рекомендації. Донецьк, 2013. 83 с.
7. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с
8. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.
9. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
10. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко... Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. К.: ТОВ "Видавництво "Логос". 207 с.
11. Седих К. В. Основи психотерапії: навч. Посібник. Київ: Академвидав, 2016. 191 с.
12. Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу: монографія / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос [та ін.]; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. 178 с.
13. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів. Дніпропетровськ, 2007. 606 с.
14. Шевцов А. Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я: [монографія] / А. Г. Шевцов. К.: НТІ «Інститут соціальної політики», 2004. 239 с.

Допоміжна

1. Александров Д. О., Левенець О. А. Психологічна допомога працівникам ОВС, які виконують службові обов'язки в екстремальних умовах діяльності. Навч.-метод. Посібн. Київ. Національна академія внутрішніх справ, 2015. URL: https://www.nai.au.kiev.ua/files/kafedru/up/pidrych_psuxol-zabezp9.pdf
2. Ауто- та гетероагресивна поведінка у структурі посттравматичних психічних розладів у учасників АТО / І. Я. З. Пінчук, В. Я. Пішель, М. Ю. Полив'яна [та ін.] // Архів психіатрії. 2016. № 3. С. 6–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apsuh_2016_22_3_3
3. Військова психологічна підготовка та реабілітація/від. військ.-соц. роботи соц.-психол. упр. Голов. упр. по роботі з особовим складом Збройних Сил України. Київ: Вид. Філюк, 2015. 495 с.
4. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 416 с.

5. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп. Львів: Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с.

6. Давидова О. В. Майндфулнес-технології регуляції стресостійкості в роботі практичного психолога з учнями юнацького віку. Кременчук, 2022. 56 с.

7. Сгорова О. Б. Реабілітаційна психологія: курс лекцій. Навчально-методичний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія. Слов'янськ: Вид-во Б.І.Маторіна, 2018. 132 с.

8. Іванова О. Л., Пінчук І. Я., Хаустова О. О., Степанова Н. М., Чайка А. В., Пінчук А. О. Методичні рекомендації щодо надання першої психологічної допомоги сім'ям з дітьми, дітям, які перебувають/перебували у зоні збройного конфлікту // Підтримка реформи соціального сектору в Україні /за ред. О. Л. Іванової. URL: <http://www.mvk.if.ua/cssm/29453>

9. Калініченко Я.О. Використання метафоричних асоціативних зображень «НОТІУМ (Найвідоміші Образи Та Істоти Української Міфології)» при наданні психологічної допомоги постраждалим у період воєнних дій. Хорол: ОЗ «Хорольська гімназія», 2022. –36 с.

10. Соціально-психологічна реабілітація дітей, вилучених із ситуацій торгівлі дітьми та інших найгірших форм дитячої праці: узагальнення досвіду організацій Центральної та Східної Європи: навч.-метод. посіб. Акад. пед. наук України, Укр. наук.-метод. центр практ. психології і соц. роботи; ОБСЄ, Координатор проектів ОБСЄ в Україні. Київ: Час Друку, 2007. 116 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library

2. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>

3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>

4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>